

EKONOMIJA

Mag. Božena Kramar

KAJ JE EKONOMIKA

- **“Ekonomika je preučevanje ravnanja ljudi v vsakdanjem življenju.” (Alfred Marshall)**
- **“Glavni cilj politične ekonomije v vsaki deželi je povečati bogastvo in moč te dežele.” (Adam Smith).**

DEFINICIJA EKONOMIKE PODJETJA

- znanstvena disciplina.
- proučuje proces gospodarjenja (reprodukcije)
- raziskuje poslovne sestavine podjetja
- veda o uspešnem gospodarjenju

PODROČJA PREUČEVANJA

- Makroekonomija
- Mikroekonomija
- Mezoekonomija.

EKONOMSKI CILJI DRUŽBE

- ekonomska rast in razvoj
- polna zaposlenost
- ohranitev stabilnosti cen
- ekonomska svoboda
- pravična razdelitev dohodkov
- ekonomska varnost
- tehnična in ekonomska učinkovitost (racionalno izkoriščanje produkcijskih faktorjev)

TEMELJNI EKONOMSKI PROBLEM

■ je relativna redkost ekonomskih dobrin, ki nas prisili v izbiro

■ POTREBE -----DOBRINE

■ Značilnosti potreb:

- neomejenost
- subjektivnost
- nadomestljivost

■ Vrste potreb:

- primarne, sekundarne
- osebne, skupne, splošne

Značilnosti dobrin:

- proste
- relativno redke

Vrste dobrin:

- potrošne
- investicijske
- materialne
- nematerialne (storitve)

ALTERNATIVNE MOŽNOSTI NAKUPA

- Potrošnik ima 1.200 d.e. dohodka, ki ga lahko nameni za nakup dobrine A, ki stane 200 d.e. ali dobrine B, ki stane 400 d.e. Preglednica kaže na možnost nakupa dveh dobrin, če potrošnik porabi ves dohodek.

Kombinacija	Količina dobrine	
	A (cena 200 d.e.)	B (cena 400 d.e.)
A	6	0
B	4	1
C	2	2
D	0	3

- žrtvovana količina ene dobrine zaradi povečanega nakupa druge dobrine (alternativni oz. oportunitetni strošek)
- premica cene ali alternativnih možnosti nakupa (pa padajoča, ravna=konstanten je oportunitetni strošek)

PRODUKCIJSKE MOŽNOSTI

- Ekonomski problem nas prisili v izbiro:
 1. **KAJ** in **KOLIKO** proizvajati?
 2. **KAKO** proizvajati?
 3. **ZA KOGA** proizvajati?
- Katere proizvode lahko proizvedemo v danem obdobju z danimi razpoložljivimi sredstvi!
- Krivulja produkcijskih možnosti nam pove, da bomo morali zmanjšati proizvodnjo dobrin ene vrste, če želimo proizvajati več dobrin druge vrste!

PRODUKCIJA KOT TEHNIČNI IN DRUŽBENI PROCES

- **INPUTI** = prvine poslovnega procesa, proizvodni viri
- **OUTPUTI** = rezultat poslovnega procesa, izdelki ali storitve
- **TEHNIČNI PROCES** = transformacija inputov v outpute; produkcija
- **DRUŽBENI PROCES** = odnosi med ljudmi v procesu proizvodnje, družbeni odnosi

TRANSFORMACIJSKA KRIVULJA

- A) **Je padajoča:** zaradi omejenosti razpoložljive količine proizvodnih virov mora družba izbirati med produkcijama dveh dobrin
- B) **Je konkavna, izbočena:** kaže na to, da se za nadaljnje enote dobrine A oportunitetni stroški povečujejo. So padajoči mejni donosi.

Pomeni, da je z dano količino proizvodnih virov ob dani tehnologiji mogoče proizvesti samo povsem določeno količino izdelkov ali storitev. Če želimo izdelati več izdelka B, lahko to storimo samo tako, da izdelamo manj izdelka A. Ker so proizvodni viri **omejeni**, lahko več B izdelujemo le tako, da sprostimo vire v proizvodnji izdelka A.

POSLOVNI SISTEM

- **IZVAJALNI PODSISTEM** (kadrovska, tehnična, nakupna, proizvodna, prodajna, finančna funkcija)
- **UPRAVLJALNI PODSISTEM** (načrtovanje, pripravljane, izvajanje, nadziranje)
- **INFORMACIJSKI PODSISTEM** (knjigovodstvo, računovodsko predračunavanje, nadziranje in analiziranje)

VRSTE POSLOVNIH SISTEMOV

- glede na LASTNIŠTVO:
 - državni poslovni sistemi
 - delniški poslovni sistemi
 - zasebni poslovni sistemi
 - mešani poslovni sistemi

- glede na DEJAVNOST:
 - proizvodjalni poslovni sistemi
 - trgovinski poslovni sistemi
 - storitveni poslovni sistemi

GOSPODARSKI CILJI

- Načelo gospodarjenja = cilj gospodarjenja / sredstva za doseganje cilja
- temeljni cilj (dobiček, profit)
- vmesni cilji (znižanje splošnih stroškov, povečanje obsega prodaje)
- nižji cilji (skrajšanje dobavnih rokov, boljša ponudba izdelkov na trgu)

BRUTO DOMAČI PROIZVOD SLOVENIJE

- BDP
- je tržna vrednost vseh končnih proizvodov in storitev, ki jih določena država proizvede v določenem obdobju, navadno v enem letu.

■ GOSPODARSKA RAST

- merimo jo s stopnjo rasti

$$\text{BDP} = \text{BDP } t - \text{BDP } t-1 / \text{BDP } t-1 * 100$$

METODE MERJENJA BDP

- Metoda dodane vrednosti
- Metoda dohodkov
- Metoda izdatkov

- Dodana vrednost :
 - je razlika med celotnim prihodkom podjetja in vmesno porabo, to je vrednostjo proizvodnih dejavnikov, ki jih je podjetje kupilo pri drugih podjetjih

METODA DOHODKOV

- Seštevek bruto vrednosti:
- dohodki od dela +
- dohodki od kapitala +
- dohodki države (neto posredni davki)

METODA IZDATKOV

- Seštevek vseh agregatnih izdatkov:
- C (gospodinjska poraba) +
- I (investicije v osnovna sredstva) +
- G (državna poraba) +
- O (Izvoz – Uvoz)

FAZE GOSPODARSKEGA PROCESA

■ PROIZVODNJA:

- tehnični, družbeni proces
- input, output
- enostavna, razširjena produkcija
- naturalna, blagovna
- posamična oz. po naročilu, rigidna množična, fleksibilna množična, procesna (neprekinjen tok - npr. v kemični ind.)
- proizvodna funkcija: $Q = f(L, K)$

■ RAZDELITEV:

- za enostavno in razširjeno reprodukcijo za enostavno in razširjeno reprodukcijo
- osebne in družbene potrebe

■ MENJAVA (naturalna, denarna)

- za enostavno in razširjeno reprodukcijo za enostavno in razširjeno reprodukcijo
- osebne in družbene potrebe

■ POTROŠNJA (reproduktivna, končna)

PRVINE POSLOVNEGA PROCESA

■ DELOVNA SREDSTVA

- prava d.s. (delovna orodja, stroji)
- pomožna d.s. (pogonski stroji, naprave)
- objektivne materialne možnosti za opravljanje proizvodnega procesa (zemljišča, zgradbe)

■ LASTNOSTI

- uporabljajo se daljše obdobje
- ohranjajo prvotno obliko
- snovno ne prehajajo v proizvod
- postopoma se obrabljajo (fizično, ekonomsko)

PREDMETI DELA

- pravi p.d. (surovine, polproizvodi, nedokončana proizvodnja)
- pomožni p.d.
- pogonski p.d. (električna energija)
- režijski p.d. (čistila)
- odpadki (pri žaganju lesa, rezanju blaga),
- škart (izdelki z napako),
- kalo (izguba določene količine predmetov dela),
- izkoristek (gre za stopnjo izkoriščanja predmetov dela),
- Normativ

■ LASTNOSTI

- se potrošijo, porabijo; spremenijo obliko;
- snovno preidejo v proizvod uporabljajo se daljše obdobje
- količinsko trošenje d.s. (fizično)
- kakovostno trošenje d.s. (umsko)

STROŠKI DELA

- Stroški dela so v denarju izraženi potroški delovne sile

- Neto plača
- Bruto plača
- Dejanska plača
- Realna plača
- Nominalna plača

TUJE STORITVE

- tuje storitve
 - prevozne

- storitve kot poslovni učinek
 - storitve vzdrževanja,
 - izobraževanja,
 - inovacijske,
 - svetovalne storitve.

MERILA USPEŠNOSTI

- **Produktivnost dela = produkcija/delo = Q/D**
- **Dejavniki:**
 - stopnje delavčeve spretnosti
 - ravni znanosti, inovacijski potencial
 - kombinacije procesa produkcije
 - obseg in učinkovitost produkcijskih sredstev
 - naravni pogoji

VRSTE PODJETIJ

- Majhna, srednja, velika,
- Proizvodna, storitvena, trgovinska
- Javna, zasebna, združna
- Osebne, kapitalske družbe
- Integracijske tvorbe (joint-venture, koncern, holding, proizvodna kooperacija, kartel)

OSNOVNA SREDSTVA

■ Opredmetena OS

- zgradbe, stroji, zemljišča, večletni nasadi, osnovna čreda

■ Neopredmetena OS

- patenti, licence, blagovna znamka

■ Dolgoročne finančne naložbe

- delnice

■ Amortizacija(LM)=nabavna vrednost(NV)xAM st.

- linearna amortizacija
- padajoča amortizacija
- rastoča amortizacija

PREMOŽENJE PODJETJA

- Oblika sredstev podjetja:
 - denarna,
 - obračunska,
 - stvarna
- Koeficient obračanja sredstev (K) = število dni v letu/dnevi vezave določene oblike sredstev
- $K > 1$ = obratna sredstva
- $K < 1$ = osnovna sredstva
- Ustanovitvene ali začetne naložbe
- Naložbe med izvajanjem dejavnosti

FINANCIRANJE TEKOČEGA POSLOVANJA

- **KRATKOROČNE NALOŽBE OZ. GIBLJIVA SREDSTVA**
- **ZALOGE**
 - material, drobni inventar, nedokončana proizvodnja, proizvodi
- **TERJATVE IZ POSLOVANJA**
- **KRATKOROČNE FINANČNE NALOŽBE**
 - v kapital drugih, dana posojila, dani pologi in varščine, odkup lastnih menic
- **DENARNA SREDSTVA**
- **AKTIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE**
 - kratkoročno odloženi stroški, nezaračunani prihodki
- **KRATKOROČNE OBVEZNOSTI**
- **KRATKOROČNI DOLG (banke)**
- **DOBAVITELJI**
- **OSTALI ZUNANJI VIRI**

IZKAZ USPEHA

■ PRIHODKI

■ ODHODKI

■ POSLOVNI IZID

IZKAZ DENARNIH TOKOV

- ZAČETNO STANJE DENARNIH SREDSTEV
- +
- PREJEMKI V OBDOBJU
-
- IZDATKI V OBDOBJU
- =
- KONČNO STANJE DENARNIH SREDSTEV

ZLATA PRAVILA

- NALOŽBE se financirajo z DOLGOROČNIMI VIRI
- KRATKOROČNE NALOŽBE se financirajo s KRATKOROČNIMI VIRI
 - seveda pa lahko tudi z dolgoročnimi viri

VIRI SREDSTEV

■ LASTNI VIRI

- osnovni kapital, vplačani presežek kapitala, rezerve, preneseni dobiček (izguba) iz preteklega poslovanja, revalorizacijski popravek kapitala, nerazdeljeni dobiček (izguba) iz preteklega poslovanja)

■ DONOSNOST (rentabilnost) = ČISTI DOBIČEK/VLOŽENI KAPITAL/leto x 100

■ ROE > 10%

■ EKONOMIČNOST = REALIZACIJA/STROŠKI >ALI< 1

■ TUJI VIRI

- dolgoročne obveznosti iz financiranja in iz poslovanja, kratkoročne obveznosti iz financiranja in poslovanja.

FINANČNA STABILNOST

- Finančna stabilnost = lastni viri sredstev / vsi viri sredstev
ali
- Lastni viri sredstev / tuji viri sredstev
- Finančna stabilnost je nasprotje prevelike zadolženosti podjetja. Razberemo jo iz bilance stanja.

RENTABILNOST

- Rentabilnost (donosnost) = dobiček / vloženi kapital x 100
 - izraža oplemenitenje kapitala
- $r = \frac{TR-TC}{K} \times 100 = \frac{(Q \times p)-TC}{K} \times 100$
- Dejavniki rentabilnosti:
 - dejavniki, ki vplivajo na dobiček
 - dejavniki, ki vplivajo na vloženi kapital

PRODUKTIVNOST DELA

- Produktivnost dela = obseg proizvodnje / obseg dela
 - je pokazatelj učinkovitosti delovne sile
- $P = Q / \text{delo}$ ali $p' = Qxp / \text{delo}$
- Dejavniki, ki vplivajo na produktivnost:
 - tehnično tehnološki
 - človeški
 - organizacijski
 - naravni pogoji

STROŠKI POSLOVANJA

■ potroški

- količinsko izražena obraba

■ stroški

- cenovno izraženi potroški elementov poslovnega procesa

■ vrste stroškov:

- stroški delovnih sredstev,
- predmetov dela,
- dela,
- tujih storitev
- Stroškovni nosilec, stroškovno mesto

CELOTNI STROŠKI

PRIMER: Podjetje proizvede v 1 letu 20.000 avtomobilov. Za en avtomobil porabi material in storitve 5.000 Eur, stroški ure neposrednega dela znašajo 8.000 Eur, stroški dela delavcev 3.000 Eur. Splošni stroški poslovanja (najema, plače v upravi, prodaji) znašajo 25.000 Eur. Prodajna cena za avtomobil je 16.200 Eur.

$$\text{TC} = (5.000 + 8.000 + 3.000) \times 20.000 + 25.000 = 320.025.000 \text{ Eur}$$

$$\text{Prihodek} = 16.200 \times 20.000 = 324.000.000 \text{ Eur}$$

$$\text{Dobiček} = \text{Prihodek} - \text{celotni stroški} = 3.975.000 \text{ Eur}$$

FIKSNi STROŠKI

Tabela:

- stroški najema, zavarovanje, plače delavcev v upravi, prodaji
- krivulja je vodoravna premica, ker se ne spreminjajo

Obseg poslovanja Q	Celotni FS	Povprečni FS = CFS/Q
0	6.000	-
100	6.000	60
200	6.000	30
300	6.000	20

VARIABILNI STROŠKI

Tabela:

-stroški porabe materiala in storitev, ure neposrednega dela,
krivulja strmo poroča

Obseg poslovanja Q	Celotni FS	Povprečni FS = CFS/Q
0	0	-
100	1.000	10
200	2.000	10
300	3.000	10

POVPREČNI STROŠKI, MEJNI STROŠKI

■ POVPREČNI STROŠKI

$AC = TC/Q$ (krivulja je v obliki črke U) $TC = FC + VC$

$AFC = FC/Q$

$AVC = VC/Q$

MEJNI STROŠKI so dodatni stroški, ki jih povzroči proizvodnja ene dodatne enote outputa: $MC = TC_n - TC_{n-1}$

KRATKO OBDOBJE

Stroški so odvisni od:

- a) tehnologije, ki določa porabo proizvodnih dejavnikov določene količine dobrin in
- b) cen proizvodnih dejavnikov

Sprva so dodatne enote variabilnega proizvodnega dejavnika učinkovite, proizvodnja se večja, stroški/enoto se znižujejo. Sčasoma začne delovati zakon padajočega donosa, variabilni dejavnik je manj učinkovit in se večajo stroški dodatne enote (MC) in postopno tudi povprečni stroški (AC).

AMORTIZACIJA

■ ČASOVNA AMORTIZACIJA

je cenovni izraz potroškov delovnih sredstev.

Letna AM = nabavna vrednost x Am.stopnja

Am.stopnja = 100% / življenjska doba

STROŠKI IN IZDATKI

IZDATKI pomenijo zmanjšanje denarnih sredstev podjetja.
STROŠKI pa so povezani z uporabo prvin poslovnega procesa.

PRIMERI:

- podjetje prejme brezplačno stroj (stroški amortizacije, izdatka ni)
- toplarna vnaprej obračuna stroške vzdrževanja, plača pa naknadno, ko podjetje za vzdrževanje opravi storitev (strošek se pojavi pred izdatkom)
- podjetje takoj plača prevozno storitev (istočasno sta nastala strošek+izdatek)
- podjetje nabavi material in ga plača, a potroši ga kasneje (izdatek se pojavi pred stroškom)

ANALIZA POVPRAŠEVANJA

Vprašanje: Zamislite si, da za naslednje leto načrtujete potovanje v tujino. Kaj vse boste pretehtali? Od česa je torej odvisno povpraševanje po potovanjih v tujino?

Vse faktorje je možno strniti v **4 skupine:**

1. Cena blaga
2. Cene ostalih komplementarnih storitev in dobrin ali substitutov
3. Dohodek potrošnika
4. Preference posameznika

POVPRAŠEVANJE

- Individualno povpraševanje (**D**)
- Agregatno ali tržno povpraševanje (**D**)
- **$Q = f(P)$**
- Krivulja povpraševanja je **padajoča**.
- **Obseg povpraševanja** se spreminja v nasprotni smeri cene blaga, c.p.
- Samo povpraševanje se spremeni, če se spremeni dohodek, povečajo preference, cena substituta in cena komplementarne dobrine.

POVPRAŠEVANJE

- **Dejavniki povpraševanja so:**
- cene izdelka A
- dohodek potrošnika
- cene substituta izdelku A
- potrošniške preference in okusi
 - npr. starost, spol, navade, moda

POVPRAŠEVANJE

- Neelastično $D < 1$ (primarne dobrine)
- Elastično $D > 1$ (sekundarne dobrine)
- **Koeficient cenovne elastičnosti (E_p)** povpraševanja meri, kako se procentualno spremeni količina povpraševanja blaga ob določeni procentualni spremembi cene blaga. Izraža odzivanje potrošnikov na spremembo cene.

ELASTIČNOST POVPRAŠEVANJA

1. Cenovna elastičnost:

$$E_p = \% \Delta \text{količine} / \% \Delta \text{cene} = \frac{Q_2 - Q_1}{P_2 - P_1} \times \frac{P_1 + P_2}{Q_1 + Q_2}$$

Če je $E_p = 0$, je D popolnoma neelastično; Q se ne spremeni, če se spremeni cena

ELASTIČNOST

POVPRAŠEVANJA-nadaljevanje

Če je $E_p < 1$, je D neelastično; Q se relativno spremeni manj kot cena

Če je $E_p = 1$, je D usklajeno elastično; Q in P se relativno spremenita za enak odstotek

Če je $E_p > 1$, je D elastično; Q se relativno spremeni bolj kot cena

Če je $E_p = \text{neskončno}$, je D popolnoma elastično; potrošniki kupujejo katerokoli količino pri obstoječi ceni

DOHODKOVNA ELASTIČNOST

Pove, za koliko % se poveča povpraševanje, če se dohodek poveča za 1% = $\Delta Q \% / \Delta D \%$

Če je **koeficient > 1** gre za dohodkovno elastično povpraševanje; npr. 1,7 pomeni, da se je dohodek povečal za 10%, mi pa smo povečali nakupe za 17%.

KRIŽNA ELASTIČNOST

nam pove, za koliko se spremeni povpraševanje po dobrini A, če se spremeni cena dobrini B = $\Delta Q_A \% / \Delta P_B \%$

Elastičnosti nam kažejo intenzivnost odzivanja potrošnikov na spremembo cene, dohodka ali cen nadomestnih in dopolnilnih dobrin.

Če se odzovemo v manjši meri kot se je spremenila cena ali dohodek, govorimo o neelastičnem povpraševanju in je $E_p < 1$.

PONUDBA

- Individulna ponudba (**S**)
- Agregatna (tržna) ponudba (**S**)

- **$Q = f(P)$**

- Krivulja ponudbe je **naraščajoča** in se pomakne navzgor ali navzdol, če se spremenijo vsi dejavniki, razen cene blaga. To zakonitost imenujemo **zakon ponudbe**.
- **Obseg ponudbe** se spreminja v isti smeri spremembe cene blaga, c.p.

PONUDBA

- **Dejavniki ponudbe so:**
- Cene izdelka
- Cena elementov poslovnega procesa
 - stroški izdelave
- Obstoječa tehnologija
- Zaloge
- Pričakovana cena blaga v prihodnosti
- Naravni pogoji

PONUDBA

- Neelastična S
- Elastična S
 - obseg S se glede na spremembo cene spremeni v večji meri
- Cenovna elastičnost S meri, kako se procentualno spremeni količina ponudbe blaga ob določeni procentualni spremembi cene.

$$E_S = \Delta Q\% / \Delta P\%$$

TRŽNO RAVNOTEŽJE

- Je stanje na trgu, ko je obseg S enak obsegu D pri določenem nivoju tržne cene.
- Ravnotežna cena
- Ravnotežna količina
- Presežno povpraševanje (da je povpraševanja več kot je blaga)
- Presežna ponudba (pri višji ceni od presežne se obseg D zmanjša, obseg S poveča in blago ostaja na policah neprodano)
- Tržna cena

TRŽNO RAVNOTEŽJE

- **Vpliv države** na oblikovanje cen s cilji:
 - doseganje socialnih ciljev
 - določitev minimuma, maksimuma, fiksne cene artiklom
 - izvajanje ukrepov
 - subvencije, davki, olajšave, predpisi

KONKURENCA

Kakšna bo konkurenca v neki panogi je odvisno od:

- števila kupcev in prodajalcev v tej panogi;
- homogenosti in diferenciacije blaga;
- kako težak je vstop v panogo;
- kako so potrošniki informirani.

OBLIKE KONKURENCE

1. POPOLNA KONKURENCA

- veliko število kupcev in prodajalcev;
- popolnoma homogeni izdelki;
- popolna mobilnost proizvodnih dejavnikov;
- velika informiranost kupcev.

OBLIKE KONKURENCE- nadaljevanje

2. (ČISTI) MONOPOL

- en proizvajalec in veliko kupcev;
- ovire za vstop novih proizvajalcev v panogo;
- diferencirani proizvodi;
- proizvod, ki nima nobenega pravega substituta.

OBLIKE KONKURENCE- nadaljevanje

3. OLIGOPOL (pogosta tržna situacija danes)

- majhno število ponudnikov in veliko število povpraševalcev;
- homogeni (naftni derivati) ali diferencirani proizvodi (avtomobili)
- težak vstop v panogo;
- dobra informiranost kupcev.

NAČINI FINANCIRANJA SAMI ALI IZ DRUGIH VIROV

- **LASTNIŠKO FINANCIRANJE:**
 - lastna sredstva podjetnika
 - sredstva drugih vlagateljev v obliki kapitalskih vložkov ali delnic
- **DOLŽNIŠKO FINANCIRANJE:**
 - pomeni izposoja finančnih sredstev na trgu

KAPITAL

- **VRSTE KAPITALA** glede na različne faze razvoja podjetja:
- V **zgodnji fazi** bo to **semenski kapital** (za razvoj ideje, pripravo poslovnega načrta, ustanovitev podjetja) oz. **zagoni kapital** (začetni marketing). Ta sredstva se skoraj izključno financirajo **z lastniškimi viri**.
- V **razvojni fazi** še nima dovolj lastnih sredstev, že pridobiva **dolžniška in sovlagateljska sredstva** za dokončanje razvoja proizvoda, za razširitev prodaje.
- V **pozni fazi** so sredstva namenjena nadaljevanju rasti podjetja in jih lahko podjetje zagotovi **z lastnimi sredstvi**. Zunanje vire pa v tej fazi lažje pridobi glede na pretekle poslovne rezultate.

POSLOVNI NAČRT - VSEBINA

- Povzetek
- Industrijska panoga, podjetje, proizvodi in storitve
- Tržne raziskave in analiza
- Ekonomika poslovanja podjetja
- Načrt trženja
- Načrt, dizajn, razvoj
- Proizvodni in izdelavni načrt

POSLOVNI NAČRT - VSEBINA

- Vodstvena skupina in kadri
- Terminski načrt
- Kritična tveganja in problemi
- Finančni načrt
- Predvidena ponudba vrednostnih papirjev
- Preglednice in finančni podatki
- Dodatki

INVESTIRANJE

- “INVESTIO” = VLAGANJE
- INVESTICIJE = IZDATKI ZA RAZISKAVE IN RAZVOJ; MATERIALNE IN NEMATERIALNE NALOŽBE
- VRSTE INVESTICIJ:
 - glede na namen (gospodarske in negospodarske)
 - glede na razlog (remonti, rekonstrukcije, novogradnje)
 - glede na predmet (zamenjave, vlaganja v nove prvine poslovnega procesa)
 - glede na tehnično strukturo (zemljišča, objekti, oprema, patente, raziskave)
 - glede na stanje (v pripravi, v teku, zaključene investicije)

INVESTICIJSKI PROGRAM

- Povzetek investicijskega programa
- Opis in cilji investicije
- Osnovni podatki o investitorju
- Analiza obstoječega stanja (trg, potrebe trga)
- Tehnično – tehnološki del
- Analiza zaposlenih
- Ocena vlaganja po stalnih in tekočih cenah (predračunska vrednost investicije)
- Analiza lokacije
- Analiza vplivov na okolje
- Terminski plan izvedbe
- Viri financiranja investicije
- Finančno-tržna ocena investicije (plan poslovanja, statični in dinamični kriteriji)
- Razlaga rezultatov

STATIČNI KRITERIJI INVESTICIJSKIH ODLOČITEV

- Donosnost investicije:
 - $\text{dobiček} / \text{vloženi kapital} \times 100 = v \%$
- Doba vračanja vloženih sredstev:
 - recipročni kazalec donosnosti; v kolikem časovnem obdobju je potrebno, da se investicijski stroški povrnejo z donosi (vložena sredstva/letni donos)

DINAMIČNI METODI OCENJEVANJA INVESTICIJ

- Neto sedanja vrednost investicije oz. NSV je razlika med diskontiranim tokom vseh prilivov in diskontiranim tokom vseh odlivov investicije; če je $NSV > 0$ sledi sprejem investicije
- Diskontna stopnja (r) nam pove, koliko je npr. 100 d.e. v prihodnjem letu vredno za investitorja danes
- Notranja (interna) stopnja donosnosti investicije (ISD) je tista diskontna stopnja, pri kateri je $NSV = 0$ oziroma tista r , pri kateri se sedanja vrednost odlivov in sedanja vrednost prilivov izenačita. Pri tej metodi pa diskontno stopnjo ugotavljamo; če je $ISD >$ obrestne mere za kredite, sledi sprejem investicije

